

Előfizetési feltételek:
Vidre postán vagy helyben házhoz
(hordva)
Egész évre 16 frt. Fél évre 8 frt.
Negyed évre 4 frt.
Egyen számla 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
6-hasábos petitor egyszeri hirdetésnél 12,
kétzeresnél 10, háromszorossal 8 kr.
A nyilvántartás 50 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Hirdetmények elfogadják a ki-
adványon kívül egyedül **Hansen-**
stein és Vozler hirdetésfelvételi
hivatalában Budapesten: Dorottya-utca
3. sz. I. em. Bees: Wallfischgasse 10. sz.
Prága: Graben 27.

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:

Bélváros, Kalap-utca 15. sz. I. em.
A lap szellemi részét illető minden köz-
lemény a szerkesztőséghez intézendő. —
Bérmintelen levelek csak ismert e-
zekről fogadjanak el. — Keziratok nem
adatok vissza.

Kiadóhivatal:

Bélváros, Lipót-utca 2. sz. földszint (**Ker-**
tesz József könyvnyomdai irodája)
hova a lap anyagi részét illető közle-
mények (előfizetési pénzek, hirdetmények
kiadás körüli panaszok) intézendők.

Budapest, február 17.

A „Reform“ mai, reggeli számában a követ-
kezőket olvassuk:

„Mint este értesülünk, a koalíció terve meg-
bukottnak tekinthető. Az ennek érdekében az
utolsó napok alatt sürűn folyt magántermészeti
alkudozások nem vezettek sikerre. Beszéltek, hogy
főleg Senyey rezervált magatartása hiúsította meg
a kísérletet és Ghyecz Kálmán vonakodása bár-
minő kabinetbe belépni s tárczát vállalni. Tisza
Kálmán hajlandóbbnak mutatkozott s már-már
azt hitték a beavatottak, hogy a balközép vezérét
az új kormány megnyerték, midőn többféle
nehézségek merültek föl, melyek igen problema-
tikussá teszik egy koalíció-kabinetnek létrejövete-
lét. Enehézségek legnagyobbika hallomás szerint
a közös hadsereg költségeinek leszállítása körül
forog. A dologi nehézségeknél nem kisebb oka a
koalíció meghiusulásának azon ellenszenv, mely-
lyel a kombináció nemcsak a Deákpárt, hanem
a balközép körében is találkozott. A balközépnek
csak egy csekély töredéke követte volna vezéréit
a koalícióba, s a Deák-párt független elemeinek
nagy része sem ajánlotta volna föl támogatását
az új kormányra. Ezt látva, a kísérlet kezdemé-
nyezői megretiráltak.“

Nem tudjuk mennyi igaz van e hirben, de
ha ez valósul, akkor nem maradna egyéb hátra
mint az, hogy Szlávy, — figyelembe véve az
„Ung. Lloyd“ már „beküldött“ vezércikkét,
melyben az állítatik, hogy a kormányra nincs
semmi oka a visszalépésre, mert ma is többséggel
rendelkezik, — kísértse meg, ha erre ha kedve van
s képesnek érzi magát reá, tovább kormányozni
tant bien que mal.

Vagy ha ez bármilyen oknál fogva lehetetlen-
nek bizonyulna, a mi már csak azért is valószínű,
mert különben érthetetlené válnék miért zavarta
föl épen a kormány és sajtója a közvéleményt
immár két hét óta, krízis hírekkel, koalíció és fúzió
tervekkel, akkor a „Reform“-ot kellene fölker-
ni, valósítsa tényekkel azon bölcsességet, melyet ha-
sábjain heteken át tár az olvasó közönség elébe,
s melyben mint fő arkanum: a Deákpárt regenera-
tíója szerepel.

Talán föltűnt olvasóinknak az, hogy ez
utóbbi időben, valahányszor a helyzet körül föl-
merült sajtóhangokat regisztráltuk, mindannyiszor
hallgattunk a „Reform“-ról.

Ha ezt ily tekintélyes lappal szemben tenni
szükségessé láttuk, annak oka abban kereshető,
hogy tisztelt lapunk a cikk-irányának egy új
nemét fedezte föl, s azt alkalmazta is, melynek
minden szavában meglátszik az ideges kapkodás
és lázas ingerültség, melyben minden meg van, a
szép szavak, a hangzatos phrasisek, a kikerekít-
ett mondatok, csak egy hiányzik: az értelem.

A „Reform“ annyira visszaélt azon ismeret-
es mondattal, „hogy a szó azért adatott az ember-
nek, hogy azzal gondolatait palástolja el,“
miserint odajutott, hogy egy közönséges szójá-
rással élve, ma már nem tudni róla, fiú-e, vagy
leány.

A „Reform“ Lónyay gróf organuma. Hogy
csakugyan az, erről kár volna csak egy szót is
veszíteni.

Nem régebben, mint tegnap fejtettük ki né-
zeteinket afölött, hogy a személyhez kötött politikát
bizonyos körülmények közt jogosultnak tekin-
tjük. Lónyay grófot pedig oly egyéniségnek
tartjuk, akinek multja és tehetsége alkalmasak
arra, hogy körülötte párt csoportosuljon, mely
személyének kormányra jutásában látja legin-
kább biztosítva a haza érdekeit.

Természetesnek tartjuk tehát azt is, hogy
egy tekintélyes lap ily nézetek tolmácsává váljék,
azokat védi, és propagálni iparkodik.

Miért szégyenli tehát a „Reform“ hajlamait
őszintén bevallani? — ezen takarózás majdnem

insultus azon államférfi irányában, akinek érde-
keit, kormányra hivatottságát védeni akarja.

Vagy azért kel ki a „Reform“ oly kemé-
nyen minden koalíció ellen, mert a priori meg-
van győződve, hogy az ellenzék Lónyay gróffal
semmiképen meg nem egyezhet? akkor nagy
elfoglaltságot tanúsít: bizonyítja ezt a „Hon-
nancziatója.

Vagy azért hangoztatja a „Reform“ annyira
a deák-párti elvekhez való hűséget, mert reményli,
hogy ezen köpeny alatt könnyebb lesz az ott gróf
Lónyay ellen, élesebben, mint bárhol létező
ellenzerveket legyőzni? akkor nagyon
esalódik, mert ami Szlávy-nak nem sikerült, aki-
nek személye ellen alig létezik rokonszenvnél
egyéb, t. i. a Deák-pártot összetartani, az alig
sikerülend gróf Lónyay-nak.

Aki egyszer kezei közül kisikamlani engedte
a pártot, az nehezen nyerheti vissza annak vezér-
letét.

Nem azért mondjuk ezeket, mintha mi
elzárva látnók gróf Lónyay előtt a miniszteri
karszékét, de azért, mert nem rég kifejezett meg-
győződésünk szerint, „az egyének visszatérhet-
nek, de a lejárt rendszerek nem.“

Gróf Lónyay is, tehát csak úgy tarthat is-
mét igényt a kormányzásra, ha új rendszert állít
föl s ennek zászlója alatt személye körül új pár-
tot alakít.

E cél elérésére rossz szolgálatokat tesz gróf
Lónyaynak a „Reform“, mely annyira viszi, a
soha jó ügynek hasznát nem hajtott jezsuitismus-
nak a sajtóba áttöltését, hogy tegnapi esti lap-
jában kijelenti, miszerint szívesen látná
Csengery urat a miniszterelnök karszékében.

Higye el tisztelt lapunk, hogy ezen tak-
tikával hüvelyeket nem, legfeljebb törököt foghat.

Tegnap, azon kéressel fordultunk a deák-
párti frakciókhoz általában, hogy valljanak színt,
s nem tagadjuk, hogy leginkább a Lónyay-frak-
tóra céloztunk, mint amelylyel legkíválóbban
foglalkozik a közvélemény, ma ismétljük a ké-
rést, alkalmazással az imént megbeszélte specialis
helyzetre.

Mondja ki a „Reform“ férfias nyíltsággal,
hogy hazánk bajainak orvoslására gróf Lónyay-t
tartja legalkalmasabbnak, közölje országgal-vilá-
ggal azon elveket és eszközöket, melyekkel a
nevezett államférfi a kitűzött célt elérhetőnek
véli, szabja meg azon feltételeket, melyeknek hatá-
raira belül szólíthatja föl a közreműködésre ille-
tőleg új pártalakításra a jelenleg létező pártár-
nyalatokat s legyen meggyőződve, hogy ily lé-
pést elismeréssel fogná kísérni az egész ország,
az önzetlen képviselők pedig sine ira et studio
vizsgálják meg a programot, és annak helyes-
sége esetében, elnémlen a személyes ellenszenv
is az állam magasabb érdekei előtt.

Macskát zsákban árulhat bárki, akinek ebben
kedve telik, de a mostani sanyaru időkben aligha
találand vevőre!

A „Reform“-ból vesszük át és teljesen magunkévá
tesszük a következő közleményt:

Szende Béla honvédelmi miniszternek egy oly tet-
téről értesülünk, mely elismerést érdemel nemcsak azért,
mert az igazság és méltányosság követelményeinek felel
meg, hanem egy régi általános óhaját is teljesíti. Meg-
vagyunk győződve, hogy a miniszter intézkedését az or-
szág közmegelegedéssel fogadja, a kikre pedig vonatko-
zik: a 48-ki honvédek, meg fogják ismerni Szende Béla
miniszter ur nemes gondolkodását és méltányos érzetét.
A miniszter illető intézkedése a következő legfőbb
elhatározásban foglalhatók:

„Magyar honvédelmi miniszterem előterjesztésére
megengedem, hogy azon megjelölt honvédtisztek és tiszt-
viselők, kik az 1848—9-ki honvédségnél szolgáltak, és
az 1869-ben föllállított m. kir. honvédséghez történt be-
osztásig államszolgálatban nem állottak — nyugdíjazá-
sánál azok számára, különös figyelemreméltó esetekben
személyi pótdíj engedélyezése végett esetéről esetre hoz-
zám javaslatot tehesse. Kelt Bécsben, január 19-én 1874.
Ferencz József, s. k.“

— Hírlik, hogy **Risztics**, volt szerb külügyminiszter,
Svájczban szándékozik meglelepedni, hogy lapot adjon
ki, mely megbukott politikai irányát hirdesse tovább.
Mint mondják, vele együtt menne Miletics is, hátat fordít-
tandó az ingrata patriának, hol a próféta népszerűségé-
nek napja mindinkább elborul.

— **Nagy-Szebenből** táviratilag arról értesítik a
„P. Ll.“-ot, hogy a szász gróf, Konrad nem engedte meg
a belügyminiszter ismeretes leiratának tárgyalását, s ez
okból 34 szász képviselő óvatást emelt, mire a szász gróf
a szász nemzeti egyetem ülészakát befejeztettek jelen-
tette ki. A nem-szász képviselők nem csatlakoztak a til-
takozáshoz.

A b é k e.

Budapest, február 17-én.

A szent-pétervári ünnepélyek fénye, a béke diad-
lának megünneplésére az orosz fővárosban gyújtott öröm-
tüzek még ki sem aludtak, a békére üritett serlegekben
még habzik a bor a fejedelmi lakomáknál, s már is fájda-
lommal kell tapasztalunk, hogy a dihyramokban meg-
énekelt béke nem más, mint fegyverszünet, melyet jól
rosszul, talán egy pár évig fentartanak az európai hatal-
masságok — szuronyai.

Míg az orosz fővárosba az osztrák-magyar uralkodó
kiséretében diadalszekéren ovációk közt vonult be a bé-
ke nemtője, addig Németországban fegyvereket kovácsol-
nak és élesítenek, s egy hatalmas hadsereget állítanak
föl — a béke megőrzésére, nehogy ennek kedve kereked-
jék újból megszökni, örökös háborúk által dult világré-
szünkről.

Németország — azon elvhez képest: si vis pacem
para bellum — a háborút készíti elő (elhiszük neki)
azon czélból, hogy a békét biztosítsa, s képviselői tegnap
őta törvényjavaslat felett tanácskoznak, mely törvényja-
vaslat a béke oldala mellé nem kevesebb mint fél milliónyi
kitűnőleg szervezett hadsereget rendel aszisztencia gya-
nánt, hogy azt minden eshetőség ellenében megvédelmez-
ze. A német hadur, a csaták sorsának mindenható inté-
zője: Moltke, a tegnapi birodalmi gyűlésben felszólalt a
hadsereg békélésének felemelését célzó törvényjavaslat
mellett, s azon Európára nézve kétségbeejtő horderejű
axiomát állította föl, miszerint a „nagy államok nagy
hadsereget igényelnek“, s amit Németország fél év alatt
megszerzett, azt felszázadon ál kell majd fegyverrel meg-
védelmezni.

Esztünkben sincs Moltket, vagy Németországot
arról vádolni, hogy a főnebbi nyilatkozat, vagy az amugy
is félelmes német hadsereg kifejlesztése által Európa köz-
esendének háborításában bűnössé lett, sőt állítjuk, hogy
Moltke nyilatkozata és Németország készülődése teljesen
megfelel az európai béke természetének, s igazolja azon
fölfogást, melyet az uton-utfélen magasztalt béke-árára
vonatkozólag legközelebb is kifejtettünk.

Mióta a germán kard átjárta Franciaország szívét
a béke lehetetlenné lett Európában, nem köttetett az meg
sem Frankfurtban, sem a császárok ismételt találkozásai
alkalmával; a francia háború után csak fegyverszünet
jött létre, mely ha soká fog tartani, csak annak köszön-
hető, hogy a hadakozó felek még nem érznek elég erőt
magukban egymás megrohanására. Csak ez ideig fog tar-
tani a fegyverszünet, melyet akkor ismét fegyverropogás
fog folytani.

Erzi ezt minden hatalmasság, azért feszíti meg mind-
egyik a végtelenségig minden tehetségtől haderejének kifej-
tésére. Erzi ezt Európa, mely jól tudja, hogy ha Francia-
ország tekintélyes súlyát ki engedte vetni az európai
egyensúly mérlegéből, az egyensúly ezen megzavarásának
következményeit viselnie kell. Ezen következmények
pedig már most a válság kitérése előtt is elviselhetlenek.
Minden államnak, mely az európai bonyodalmak meg-
oldásánál szavazatot akar magának biztosítani, állig föl
kell fegyverkeznie, e fölfegyverkezés pedig kiszítja a né-
pek életmódját, s virágában öli meg a civilizációt. Amit
az országok népnevelésre, az anyagi és szellemi haladás
előmozdítására izzadnak, azt mind felemészti egy telhe-
tlen Moloch, mely érelzábaival mozdulatlanul nehezke-
dik Európának hadviselések által feltört földre.

Ez a kegyetlen bálvány az állandó hadsereg. E bál-
ványnak imádása ismét kultusszá lett Európában, hol ez
idő szerint az a legderékabb, legtiszteltebb állam, mely
legtöbbet áldoz föl e bálvány oltárára. E szörnyű kul-
tuszt Európa Poroszországnak köszöni, s a civilizáció,
s a legutóbbi és a következő évtizedek fölött ítélő törté-
nelem gyászbetűkkel fogja följegyezni lapjaira Poroszor-
szág nevé.

Ez a kultusz, a fegyveres béke többet árt Európá-
nak, mint bármely háború, melyet két-három ellenfél vi-
sel egymás ellenében; mert míg a háború csak a hadvi-
selő felek, addig a fegyveres béke egész világrészünk élet-
erejét emészti föl. Különösen áll ez szörnyű vajadásokkal
küzdő birodalmunkra nézve, mely már az eddigi terhet
sem képes elviselni, e teher öregbítése alatt pedig mul-
hatatlanul összeroskadhatna. Jól tudja ezt Andrássy gróf,

Andrássy

azért birodalmunkat, mint az európai egyensúly mérlegének nyelvét, a két tulnyomólag nagyobb súly, Német- és Oroszország fölé hajlítva a fegyveres hatalom emelése helyett hatalmas pártfogókat keresett két északi szomszédánál, kiknek érdekszövetségét Ausztria-Magyarország közbetelése által kissé meg akarta tágitani, hogy minő eredménnyel, e kérdésre megfélemlünk egyik legközelebbi cikkünkben, de leginkább megfélemlt az „A. A. Ztg“ egyik legközelebbi számában.

A nevezett német lap határozottan kimondja, hogy Andrassy hasztalan törekszik a két északi kolosszust egymástól elválasztani, sőt azon czélokra nézve, melyeket Német- és Oroszország követ, Ausztria-Magyarország csak zavaró objektumnak mutatkozik, „melyet a két északi államnak, ha nem is egészen eltenni láb alól, de czéljaik szolgálatába görnyesztetni iparkodnia kell.“

Anélkül, hogy eszünkbe jutna megköszönni az augsburgi lapnak, miszerint „egészen“ még sem akar bennünket eltenni láb alól, kijelentjük, hogy e nyilatkozata megerősít bennünket ama feltevésünkben, miszerint Andrassy grófnak a két északi nagyhatalom elválasztására irányított törekvése eredménytelen marad.

Az „A. A. Ztg“ fenyegetőzése és piszkolódásai között azonban egy jó tanács is akad, melyet, bár azt nagyon keserű lapdacsban adja be, megköszönünk neki. Az augsburgi lap, miután igen udvariatlan oldaldőftést ad a magyar függetlenségi harcra, kijelenti, hogy birodalmunk soha sem lehet hivatva legkevesebé pedig arra, hogy oly két nagy hatalom politikájának irányára, mint Német- és Oroszország, befolyást gyakoroljon.

Teljesen osztrák eszű ellenségünk, az „A. All. Ztg“ ezen véleményét, — hogy birodalmunk jelenlegi viszonyai közepett nem alkalmas nagyhatalmi politika üzésére; mert ez a fénytűzés igen költséges, s főlemészti államunk életerejének utolsó maradványait is. Azért legjobb volna a birodalom élén álló államférfiaknak a lemondás fájdalmas, de elkerülhetetlenül szükséges eszméjével megbarátkozni, s figyelmüket a külpolitikai akeziótól el, s a belügyek gordiusi eszméjének kibonyolítására fordítani, s pedig annál is inkább, mivel nem sokára szemtől-szemben fogunk állni azon szükségességgel, hogy a hadsereg békélabáta lajtantuli delegációkkal egyetértve, amennyire csak a viszonyok engedik, leszállítsuk, nehogy az állam az elviselhetetlen teher alatt előbb összerokkadjon, mintsem a hadseregnek alkalma nyíljon az állam megmentésére kihuzni fegyverét. Ez nem annyit tesz, hogy a strucz politikáját követve, fejünket homokba dugjuk, hanem, hogy a mulaszthatatlan és mulasztható közt észélyesen különbséget téve, megtegyük az elsőt, s jobb időkre halasztjuk a másodikat.

Európa békéjét két hatalmas állam fegyveres asszisztenciája több évre biztosítani fogja. Használjuk föl ezen időket arra, hogy pénz- és belügyeinket rendezdjük, s ez a hadsereg iszonyu terhének nyomása alatt nem történhetik meg. Különben is Ausztria-Magyarország fegyverestámogatása nem szükséges a béke fenntartására, mely egyedül csak Német- és Oroszországtól függ. Ha e két állam meg akarja bontani a békét, ezt Ausztria-Magyarországnak, bár utolsó garasát is hátultöltőkre adja, nem lesz hatalmában megakadályozni.

Ellenben, ha birodalmunk az európai rend fölötti fegyveres fölülegyet egylőre két hatalmas szomszédjának engedi át, s minden erejét belső kríziseinek eltávolítására fordítja, ismét fölépül, s megizmosodtan követelheti majd helyét az európai nagy hatalmak tanácsában, s ekkor nem lesz kénytelen két félelmes szomszédjának diadalszekere után futni, hanem barátsága oly becses kincs lesz, melyért bármelyik nagyhatalom örömet fog vetélkedni.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése február 17-én.

A képviselők szép számban jelentek meg, ellenben azon ritka eset fordult elő, hogy az ülés kezdetén egy hölgy sem volt szemlélhető a különben is üres karzatokon.

Horváth Gyula benyújtja megbízó levelét, Mednyánszky Sándor pedig megrogant egészsége helyreállítására szabadságot kért, mely megadták.

Több kérvény benyújtása után **Koztics** Lázár emel szót, s újra felmelegítve a pancsovai választás ügyét, a miniszternek a zászlókra vonatkozó rendelkezését az 1748-iki 21-ik törvényünkben indokolta nem látja, s a következő interpellációt intézi a belügyminiszterhez:

1. Miféle és melyik zászlókat érti a miniszter ur „külföldi“ és „idegen“ szavak nevezete alatt?

2. Van-e tudomása arról, hogy az újvidéki kapitány egy szerb színt, a karlovitzi patriarchatus címerével ellátott zászlót, mely az ottani szerb olvasókör szekrényében fektült, elkobozta?

3. Van-e tudomása arról, hogy a pancsovai választókertileben fekvő Uzdi községben a választás előtt még oly zászlók is koboztattak el hatóságilag, melyeken semmi címer nem volt, és melyek soha ki nem voltak tűzve.

4. Van-e tudomása, hogy Aradon és több helyütt is, oly magyar színt lobogók koboztattak el, melyek ugyan ki voltak tűzve, de oly helyeken és alkalomkor, melyeknek magán jellege a „haza ellenes és kiféle gravitáló irányzat“ lehetőségét általában kizárja?

5. Ha van tudomása, vajjon mindez a belügyminiszter ur rendelete folytán történt-e? és ha igen, mely joggal és mely törvény alapján? ha pedig nem, szándékozik-e orvosolni a tett sérelmeket.

Szapárv Gyula gr. nyomban felel, a kérdéses zászlók nem „állítólagos“ a mint a képviselő mondá, de „valódi“ szerb zászlók voltak, azoknak elkobozása az ő rendelete folytán történt, eltűnt minden idegen zászlót, így tehát nemcsak a szerbet de a fekete sárgát is.

A miniszter beszéde alatt **Miletics** kétszer közbe szól, először gúnyosan mondva „csak folytassák“ — másodsor bősztülten fölkiáltva „majd vissza szerezzük!“ (t.

i. a szerb zászlót) erre nagy ingerültség támad a házban, az elnök rendreutasítja **Miletics** képviselőt, szava azonban a nagy zajban elhangzik, végre helyreállván a csend **Tisza** Kálmán kíván szólni, ami ellen **Miletics** tiltakozik, miért is az elnök figyelmeztetését vonja magára, hogy foglalja el helyét s ne zavarja a tanácskozást.

Tisza Kálmán szóhoz jutva kéri, **Miletics** rendre utasítását, s kívánja, hogy szavai magyarázatára szólíttassék föl.

Elnök figyelmezteti a házat, hogy azonnal rendre utasította, most azonban felszólítja a képviselő urat adná szavainak magyarázatát.

Miletics nem az elnök felszólítása folytán emel szót (roppant zaj, még a szélső baloldalon is nagy indignatio, **Simonyi** Ernő többek közt elég hangosan mondja: ki kellene tűzni.)

Elnök megrója a szónokot kifejezéséért.

Miletics azt akarta mondani, hogy nem csak az elnök felszólítása folytán emelt szót, különben a visszacszerzést ő nem másképp értette, mint alkotmányos uton.

A ház belenyugszik ezen nyilatkozatba.

Valóban érthetlen, mit akarnak az ugynevezett nemzetiségi képviselők elérni ily botránnyal előidézése által.

Trefort közoktatási miniszter válaszol **Irányinak** a fölnehtek oktatására vonatkozó interpellációjára, előadván, hogy a föntebbi czélra 1873-ra 70,000 frt, 1874-re pedig 60,000 forint szavazatot meg, miután 1873-ban 125,000 frt költöttet el e czímen, nem akarván póthitelt kérni, nem tehetet egyebet, mint az 1874-iki összegből fedezni a tulkiadást, 1874-re pedig beállítani az oktatást, a fönmaradó 5000 frtot a pesti népoktatási-körnek fogja utalványozni.

Irányi nem ösmerheti el a miniszter jogát, hogy mult évi tulkiadásokat folyó évre megsavazott összegekkel fedezhesse, s ezeket rendeltetésüktől elvonja, nincs tehát meglegedve a válasszal, melyet azonban a ház többsége tudomásul vesz.

A kérvényi és a gazdasági bizottságok rövid jelentései után végre napirendre tér a ház.

Első sorban az 1872-iki közös költségekre vonatkozó póthitelről szóló törvényjavaslat tárgyalatik.

Kvassay központi előadó. A delegációk megsavazták ő felsége szentesítette a törvényt, a ház tehát egyebet nem tehet minthogy azt elfogadja.

Varady Gábor kifogásolja, hogy az előterjesztésben nincs datum, hogy azok oly későn kerülnek elő, s hogy a ház nem tudja ezen Kerkapoly által beterjesztett javaslatokat magáévé tette-e az új pénzügyminiszter.

Bobory és **Csanady** semmit sem szavaznak meg az átkos közösügyes egyezmény költségeire.

Szlávy megjegyzi, hogy arról nincs szó, megsavazatik-e a póthitel vagy nem, fölolvassa a törvényt, mely szerint a delegációk által megsavazott összegeket be kell venni a költségvetésbe.

Péchy Tamás ezt elismeri, de a törvény csak a költségvetésről nem póthitelről szól.

Simonyi Ernő azt állítja, hogy a képviselőház a delegáció által megsavazott összegek mennyiségét meg nem változtathatja, de megtagadhatja.

Végre **Ghiczy** Kálmán és utána **Szöll** Kálmán világos, a törvény rendelkezéseire alapított, tárgyilagosa magyarázata után, a törvényjavaslat általánosságban és részleteiben elfogadtatik.

Következnek a pénzügyi miniszter 1872-ik költségvetéséből fölmaradt hitelmaradványoknak 1873-ra igénybe vehetőségéről, továbbá az erdélyi katonai kórházak 1873. és 1874. bértöbbleteinek fedezéséről, nem különben a gabona és hüvelyes vetemények vámiletekének ideiglenes megszüntetéséről, végre az 1873-dik évi közös költségekre vonatkozó póthitel fedezéséről szóló törvényjavaslatok, melyek némely jelentéktelen észrevételek után általánosságban és részleteikben elfogadtanak.

A Nagy-Britanniával, a közösleges büntetések kiadása tárgyában kötött szerződés tárgyalása folyamában, elkeseredett és kicsinyes vita keletkezett a fölött, hogy a magyar szöveg nem egyezik meg az eredeti angol szöveggel.

Egyrészt **Irányi**, **Simonyi** Ernő, **Lázár** Ádám, **Helfy** és **Csanady**, másrészt **Csemeghi** és **Pauler** emelnek szót.

Végre **Tisza** Kálmánnak sikerül a vitát megakasztani az által, hogy constátálja, miszerint a szöveg igen rosszul van magyarul szerkesztve, azonban az eltérések az angol szövegtől lényegtelennek, a kormány nyilatkozata szerint, a magyar szerkesztés is eredeti aláírt példány, ennek megváltozása tehát új diplomatikai tárgyalást igényelne.

A törvényjavaslat úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadtatik.

A napirend utolsó tárgyát, **Tisza** Kálmán, az inségesek felségelésére hozott határozat módosítványa képezi, mely szerint a munkaképteleneknek a községek és törvényhatóságok által nyújtandó segély czéljából 500,000 frt szavazatnak meg oly módon, hogy pénzintézetek rendelkezésére bocsátatván, ezek által adatnék kölcsön az illető hatóságoknak.

Szöll Kálmán a pénzügyi bizottság nevében a módosítványt elfogadja, a pénz azonban nem hitelintézetek által kívánja kezelteni, hanem a már megállapított módon egyenesen a törvényhatóságoknak kölcsön alakjában kiadati, miután **Tisza** Kálmán is hozzájárult, a ház által elfogadtatik.

Tisza Kálmán felhívja a kormány figyelmét a középirtokos osztály végelpusztulással fenyegetett helyzetére, melynek csak úgy lehet véget vetni, ha a pénzintézeteknek lehetővé tétetik, hogy türheto föltételek mellett hitelt adhassanak.

Szlávy biztosítja a házat, hogy a kormány komolyan foglalkozik az ügyvel. A földhitelintézet van hivatva első sorban segíteni, reményli, hogy legközelebb oly megállapodás fog történni, melynek kedvező hatása azonnal érezhető lesz.

Holnap 10 órákor ülés.

T a n ü g y.

Törvényjavaslat a fötanodai oktatásról.

(Beadja dr. Oláh Gyula orsz. kepr.)

(Folytatás.)

3. Műegyetemek.

69. §. A műegyetemek a technikai szakpályákhoz szükséges tudományok egyetemének művelésére s tanítására hivatott fötanodák. A teljes műegyetemek a tudomány-egyetemekkel egyenlő állásuak.

70. §. Egy teljes műegyetem legalább a következő szakosztályokat foglalja magában: 1) a mérnöki, 2) az építészeti, 3) a gépmosternöki, 4) a vegyészeti szakosztályt, 5) az egyetemes osztályt, melyben mindazon tantárgyak egyesítettek, melyek a föntebb említett szakosztályokban nem foglaltatnak. A mérnöki és építészeti szakosztályokhoz esetleg a gépészmérnöki, vagy ezek helyett magasabb technikai képzést igénylő más szakosztályok is csatoltathatnak.

71. §. A műegyetem személyzetét képezik: 1) a tanári testület, 2) a műegyetemi hallgatók és 8) a műegyetem tisztviselői.

72. §. A műegyetemi tanárok és tanítók kinevezésére, jogaikra és köteleességeikre s a tanítás szabadságára, ugy szintén a hallgatók minőségére, fölvetelére, tanulási szabadságára és köteleességeire s a fegyelmi eljárásra nézve a jelen törvénynek a tudomány-egyetemek szervezetéről szóló 17—36 §§-ai érvényesek, — a tisztviselők alkalmazását és állását illetőleg pedig a jelen törvény 40-ik §-a szolgál szabályul.

73. §. A műegyetemi tanártestület mindenik szakosztályra nézve tantervet készít, melyet a közoktatási miniszternek jóváhagyás végett bemutat. A hallgatók azonban nem kötelesek ezen tantervekhez alkalmazkodni.

74. §. A mérnöki, építészeti, gépészmérnöki, vegyészeti, s ott hol a két utóbbi helyébe más szakosztályok állítatnak, az ezekben szerzett magasabb képzettség igazolására nyilvános államvizsgák tartatnak, melyeknek alapján mérnöki, építészeti, gépészmérnöki, vegyészeti, vagy a két utóbbinak helyébe lépett szakosztályok czímén oklevelek állítatnak ki.

75. §. Azok, kik a műegyetem minden szakosztályának fötanterveiből a rector és az illető tanárok előtt tudori szigorlatot tesznek, a műegyetemtől „matematikai és természettani tudor“ czímet és oklevelet nyernek. Ezen államvizsgák és tudori szigorlatok mérveire és közelebbi módozataira vonatkozó rendszabályt a szakosztályok tanártestületeinek meghallgatása után s a jelen törvényben a tudori szigorlatokra és államvizsgákra vonatkozólag kifejezett elvek alapján — a közoktatási miniszter állítja meg.

76. §. A műegyetemi hatóságokat képezik: 1) az egyes osztályok tanártestületei. Ily testület áll az illető osztály összes rendes és rendkívüli tanáraiból s az osztálybeli magántanároknak általuk évenként választott két képviselőjéből. Mindenik tanártestület élén a szakosztály dékánja áll, kit a testület az osztálybeli rendes tanárok közül évenként választ, — 2) a műegyetemi tanács, melynek tagjait számszerint tizet, valamennyi osztályok összes rendes és rendkívüli tanárai s a magántanároknak általuk osztályonként választott két-két képviselője, a műegyetemi rendes és rendkívüli tanárok közül választják, — és pedig akként, hogy minden szakosztály két-két tanárja által legyen a műegyetemi tanácsban képviselve. A műegyetemi tanács élén a rector áll, kit ugyanezen választók a műegyetemi rendes tanárok közül évenként választanak.

77. §. Az osztályok tanártestületei szakkérdések, továbbá személyzeti és egyéb belügyeikre nézve egymástól független s egyenjogú műegyetemi hatóságot képeznek s mindezekben a műegyetemi tanács befolyása és fölülvizsgálata nélkül járnak el. A műegyetemnek igazgató hatósága a műegyetemi tanács. Ennek köréhez a műegyetem testületi, közigazgatási s mindazon ügyeinek tárgyalása és intézése tartozik, melyek valamennyi osztályt közösen érdeklik.

78. §. A műegyetemi könyvtáron kívül minden szakosztályhoz szükséges gyűjtemények, műhelyek és intézetek állítatnak, melyek vezetésére, igazgatására és kezelésére nézve, jelen törvénynek a tudomány-egyetemi intézetekről szóló 14. §-a érvényes.

79. §. A jelenleg Budapesten levő műegyetem, kezdeményezője **József** főherceg Magyarország volt nádora iránti kegyeletből s annak emlékére magyar királyi **József** műegyetemnek nevezetik. E magyar királyi **József** műegyetemhez kapcsolva, általános mű- és iparmuzeum állítatik föl.

80. §. A közoktatásiügyi miniszter a törvényhozási jóváhagyásával állíthat föl oly technikai tudományos fötanodát is, mely a technikai tudományoknak nem egyetemét műveli s így nem teljes műegyetem, hanem csak az egyes technikai szakpályákra szükséges tudományos szakmüveltséget nyújtja. Az ily felsőbb technikai tudományos szakiskolák a műegyetem egyes szakosztályainak felelvének meg, azok szerint szervezendők, azonban úgy, hogy bennök a műegyetem egyetemes osztályában művelt azon tudományok is előadassanak, melyek az illető általános tudományos szakmüveltségre szükségesek.

81. §. Egyelőre a kolozsvári tudományegyetemhez kapcsoltan egy, vagy több technikai szakosztályt állítatik föl a szükséges gyűjteményekkel s műhelyekkel. E szakosztályok és a jelen törvények a műegyetemi szakosztályokra vonatkozó határozatai szerint szerveztetnek.

III. fejezet.

A nem-állami fötanodákról.

82. §. A hazában levő vallásfelekezettek, törvényhatóságok, községek, egyesek és oly társulatok, melyek alapszabályaikban kifejezetten e czélra is alakultak, saját erejükből s tagjaik önkényes hozzájárulásával állíthatnak és tarthatnak fönn a jelen törvényükben megnevezett bármintemű nyilvános fötanodát, az ily önmaguk által föntartott tanintézet fölött, a törvény korlátai között kizárólag ők maguk rendelkeznek, ennélfogva ők álla-

pitják meg a jelen törvényben kifejezett elvek és föltételek alapján az intézet szervezetét, ők gondoskodnak a vagyoni kezeléséről, a tanrendszer megállapításáról, a felelősi eljárásról, a tanúalkalmazásáról és fizetéséről, és az intézetnek a törvény értelmében való egész igazgatásáról.

83. §. A már meglevő ily nem állami fötanodák, hogy bi zonyítványaik államérvényesekül elismertessenek, ezen törvény kihirdetésétől számítandó két év alatt a jelen törvény szerint rendezendők s akkor törvénybe ígatan dók, az ezután felállítandók pedig felállításuk előtt fognak törvénybe ígattatnak. (3. §.)

84. §. Azon testületek vagy egyesek, kik bárminemű fötanodát fölláttatni szándékoznak, mielőtt ez nekik törvénnyel engedélyeztetnék, kötelesek kimutatni, miszerint az intézet teljes fölszerelésére annak önjerejükből való föntartására, s az intézet személyzetének esetleges nyugdíjazására elég alapzat, illetve teljesen biztosított pénzerővel s jövedelemmel rendelkeznek. Minden nem állami fötanodán a nyugdíjrendszer kidolgozandó, s az helybenhagyás, illetőleg megerősítés végett a közoktatási miniszternek cematatandó.

85. §. A hallgatók fölvételére, továbbá a szigorlatok és államvizsgák tételére vonatkozólag a nem állami fötanodákon is ugyanazon szabályok érvényesek, amelyek a jelen törvény, illetőleg a itt engedélyezett ministeri szabályrendeletek által az állami fötanodákra vonatkozólag állapítottak meg; épen így a nem állami fötanodákon is kötelező erővel bír a közoktatási miniszternek azon szabályrendelete, mely minden egyes tantárgyból a hetenkinti előadási órák számát és az előadási idő tartamát megszabja. (30. §.) Továbbá a nem állami fötanodákban sem egy részről a vizsgálati idő az állami tudomány egyetemekre vonatkozólag a jelen törvényben megállapítottnál rövidebbre nem tehető, sem pedig oly szabályrendelet nem léphet érvényre, mely a jelen törvény 2. §-ában kiemelt teljes tanítási és tanulási szabadsággal össze nem egyeztethető.

86. §. A nem állami fötanodák szervezethetnek akként is, hogy a hallgatók tandíjak fizetésére nem kötelez tetnek; ha azonban vannak tandíjak, azok az állami fötanodákon szedett tandíjaknál magasabbak nem lehetnek.

87. §. Minden nem állami fötanoda fölötti ható ságot az „igazgatótanács“ képezi. Az igazgatótanácsot minden nem állami fötanodánál az alapító vallásfelekezet, törvényhatóság, község, társulat, vagy egyes egyén vá lasztja s a választást a közoktatási miniszternek bejelenti. A már létező nem állami fötanodák midőn a jelen törvény értelmében szervezkednek, egyszersmind az igazgatótanács megválasztásának módjait is megállapítják. Az ezután alapítandó nem állami fötanodák alapítvány leve lében az igazgatótanács választásának joga és módjait részletesen megállapítandók s mielőtt a fötanoda fölláttatása törvénybe ígattatnék a közoktatási miniszterrel közlen dők az igazgatótanács megválasztásának módjaitra vona tkozólag megállapított szabályok. Ha egy magánember egymaga alapít fötanodát, joga van éltelosszáiglan mind azon jogokat, miket a jelen törvény az igazgatótanácsokra ruház, magának tartani föl: — alapítvány-leve lében azonban intézkednie kell arról, hogy halála után ki, illetőleg kik és minő formák között fogják az igazgatótanácsot választani, illetve kiegészíteni. A vallásfeleke zetek által alapított nem állami fötanodák igazgatótanácsa lehet a vallás felekezet törvényes képviselője, — a nem vallásfelekezetek által alapított ily fötanodák igazgatótanácsa pedig legalább 5 s legfőbb 15 tagból áll.

88. §. Idegen állam, az ország határain kívül szé kelő testület, vagy az országon kívül lakó nem magyar állampolgár az országon belül nem magyar fötanodát sem alapíthat, — s a nem állami fötanodák idegen segélyt nem állandósítva, de csak esetleg, vagy időnként is csak azon esetben fogadhatnak el, ha a segélyező az illető fötanoda vezérletére, tanrendszerére s ügyeinek vezetésére vonatkozólag semmi nemű befolyást sem tart föl magá nak, — és ily esetekben is az illető segély mennyiségéről elfogadásáról s elfogadásának indokairól a közoktatási miniszterhez indokolt jelentés terjesztendő föl.

I. A nem állami tudomány-egyeteméről.

89. §. A nem állami tudományegyetemek is tudomány karokra (facultas) oszlanak. Egy nem állami tudomány egyetemnek is a következő tudománykarokkal kell bírnia: 1. a jog- és államtudományi, 2. a matematika- és termé szettudományi, 3. a bölcsészet, nyelv és történettudományi, és 4. az orvosi kar.

90. §. Ezen most nevezett tudománykarokon kívül a nem állami tudományegyetemeken szervezhetők: 1. egy vagy több vallásfelekezeti teológiai facultások, és 2. egyes műegyetemi osztályok, melyek mindenike a többivel egyenlő tudománykart képez.

91. §. A teológiai karokon kívül minden tudománykarnál a közoktatási miniszter által az állami fötanodákon föntantárgyakul megállapított (13. §.) tantárgyak mindenikére külön tanszék rendszeresítendő s ezeknek legalább kétharmada rendes tanárokkal tölten dő be.

(Folyt. köv.)

Különlélek.

Budapest, február 17.

(Hivatalos.) A m. k. pénzügyminiszterium vezetése vel megbízott miniszterelnök Weichlein Ede és Duchon Béla II. oszt. számtisztok I-ső oszt., továbbá Szartory Lajost, Fritz Lajost és Szedely Edét III. oszt. számtisztokká, s semei czi lányszigetváros rthonizi vagyári kerületében I-ső osztályú kohótisztokká Scholz Vilmos és Jendák Károly kohótisztok, 2-sod osztályú kohótisztokká Fodor Vilmos magtárnokot, és a 3-od osztályú kohótisztokká Schalus József bánya gyakornokot nevezte ki.

— **Andrássy Gyula** külügyminiszternek ő felsége megengedte, hogy a württembergi kir. koronarend nagykeresztjét elfogadja és viselhesse.

— **Kitüntetés.** Benedek Sándor altábornagynak a hadügyminiszterium osztályfőnökének ő felsége a titkos tanácsosi méltóságot díjmentesen adományozta.

— **Pázmány Dénes** és a „Fővár. Lap.“ szerkesztője közt a mult napokban polemia folyt a miatt, hogy a „Főv. L.“ szerkesztője Pázmány Dénest arról vádolta, miszerint az a francia drámaírók társulatával, a francia daraboknak a nemzeti színházban való előadási joga iránt olyképen lépett szerződésre, hogy saját számára közvetítői díjat biztosítson. A dolghoz nem szólunk, midőn e miatt a polemia folyt, mivel nem tartozott ránk a vitaközö felek közt igazságot szolgáltatni. A nemzeti színház igazgatósága azonban mai nyilatkozatával véglegesen tisztába hozza a kérdést, azért e nyilatkozatot, mint a kényes ügy befejeztét mi is közöljük: „A nemzeti színház igazgatósága az igazság érdekében kötelességének tartja nyilvánítani, hogy Pázmány Dénes urnak a francia színművek ügyében 1874. január 8-ról szóló előterjesztésében a következő kijelentés is bennfoglaltatik: „Végre engedje meg az igazgatóság, hogy ezen nel följánjam, azon esetre, ha a fönforgó ügyet sikerülend minden kellemtelenség nélkül befejeznem, — a nemzeti színház nyugdíj intézetének javára mindazon jövedelmeket, — melyek engem a „Société“ statutumai szerint a fizetendő tantiémekből megilletendnek. (a brutto 20 százaléka). Kelt Budapesten, február 16-kán 1874-dik év. Szigligeti Ede, igazgató.“

— **Postai hírek.** A zemplénmegyei Czekén fölláttott új postahivatal folyó évi február 15-kén kezdete meg működését, és kézbesítési kerületét a következő helyek képezik: Barancs, Bodzás-Ujlak, a Czóke, Garany, Imregh, Kasó, Kiszte, Magyar-Jesztreb, Szürnyeg, Zemplén. — A zámí m. kir. postahivatal f. hó 9-én ideiglenesen beszűntetett és az annak kézbesítési kerületéhez tartozó Almásel, Almás-Szelistye, Bradaczel, Brassó, Burszok, Cserbia, Godinet, Glod, Glod-Gilest, Iltó, Korbest, Mikanest, Obersia, Petris, Petris-Szelistye Poganezt, Pozsgo, Rozsia, Szelesiva, Tok és Lám községek a soborsini postahivatal kerületéhez lettek beosztva.

— **Hadzsi Mohamed,** a teherani dervis, ki Gül-Baba sírházhoz jött zarándokolni, s több idő óta tartózkodik fővárosunkban, ma 10 p. á s miatt 8 napi fogságra ítéltetett. A korpus delikti egy kendő volt, melyet a dervis köbánya egyik koresmájában szolgáló leánytól ellopott.

— **Rövid hírek.** A breznobányai tüzvész 107 házat, 20 vargaműhely, tömredék eleségt akarmány, gyapju, bőrök, faárak, szerszámok, ruha- és ágyneműek, pénz, ezüst stb. (az említettek kivül sok aprómárha, juh, tehén és ökröt emésztet föl. A nagy szerencsétlenség folytán 298 család (körülbelül 1700 taggal) maradt fedél nélkül. Képzeltetni a nyomort, melynek eléje néznek a rosz termés által különben is eléggé sújtott lakosok (leginkább mezőgazdasáttal foglalkozók.) A szerencsétlenség enyhítésére Breznobányai városának kath. vagy evang. lelkészéhez küldendők a netáni kegyesadományok. — Lónyai Menyhért Nyiregyháza utazott, hogy résztvegyen a Felső-Tisza szabályozási társulatnak ott tartandó választmányi gyűlésében. — Divald Adolf a határvidéki erdőfőzet főigazgatója mellhartyalobban veszélyesen megbetegedett. — A „Romeo és Julia“ előadása alkalmával a német színházban, egyik páholyban négy hordár ült, kik a nyereszkedési szándékból vásárolt páholyjegyen nem tudtak tudni, s így akarukat ellenére maguk részesültek Rossi játéka nézésének drága mulatságában. — Lendvayné asszonyt, kinek visszazserződése mellett tegnap szözlünk föl, a nemzeti színház igazgatósága új szerződéssel kínálta meg. — Boldog város a Temesvár mellett levő Vinga nevű mezőváros; ennek lakói semmi községi adót sem fizetnek, mert a városnak saját vagyonából annyi jövedelme van, hogy nem csak kiadásait tezedheti, hanem még évenként átlag 5480 f. fölös lege van. — Hyrtl tanár, a bécsi egyetem hírneves tagja, egészségének megrongáltatása miatt, nyugalomba lépett. — Beniczky Ferencz szolgálaton kívüli viszonyban levő honvéd lovas-százados a m. k. honvédségben viselt rangjáról s eziméről önként leköszönvén, lemondása a honvédelmi miniszter által elfogadtatott.

— **Nemzeti színház.** Szerda, február 18. „Rendkívüli előadás“, „Váro terem“ és „Szép molnárné“. Vigjátékok.

Rossi „Nero“-ja.

Rossi tegnap este a „Nero“ czimszerepében lépett föl a német színházban. Pietro Cossa ezen tragikomedijáról kevés zavunk van, s csak annyit jegyzünk meg róla, hogy az olasz drámaírónak ezen darabja akár komédia, akár tragédia, akár pedig tragikomédia (bátran lehetne akárminő névvel elnevezni) de minden esetre rosz darab, mely nélkülöz a tragikai emelkedés fokozatain minden költészetet, s a komikus jelenetekben minden élet és elevenséget; csupa közhely, melyet azonban szerző a színhátás czafrangjaival némely jelenetben oly ügyesen diszt föl, hogy a föltületesen vizsgáló szem azt hiszi, miszerint valami újat, érdekeset lát, pedig hát nincs ott egyéb, mint a színpadi hatásvadászatnak néhány elkoptatott eszköze. Van azonban a darabnak minden unalmasága és drámai gyengesége daczára egy figyelemre méltó érdeme, s ez Nero jelleme.

Nem szölnök arról, vajjon szerző helyesen fogta-e föl a kegyetlen római imperator jellemét, csak azt jegyezzük meg, hogy Cossa, bár Nero jellemét a legellentéte sebb színek összekavarásával rajzolta, az alapszín, a fővonási a pulya gyávaság, kéjelgés, a művészetek iránti, borbafüli dilettantizmus mégis mindig áttetszik ezen zárzavaros mázolásán. Nero alakítása tehát ezen szétágazó s mégis egy végebe szaladó ellentétek miatt nagy nehézséggel jár, de az igazi művész bemutathatja általa képességét. Az egész darab csak arra való, hogy egy nagy művészt megmutathassa, miként lehet a rosz darabot is, ha van neki egy archimediás pontja, fölemelni, s miként lehet a geniének, a kukoricaszárból is hegedűhangokat előcsalni. Cossa „Nero“-je volt tegnap e kukoricaszár, melyből Rossi a bámulatos virtuoz igazi művészi hangokat csalt elő. Rossi nagyszerűen össze tudta olvasztani a Nero jellemét képező ellentéteket. A részeges, a csapszékben heverő, a műtermében, a színház-

ban dilettanskodó, a kegyetlen, a jó szívű, a vad, a szelid, az egy-egy pillanatra hősi tüzre hevülő, s alapjában mindig gyáva Nero mindig egy és ugyanaz maradt, nem cserélt új arcot, nem lepett meg bennünket ellentétes cselekményeivel. Midőn Rossi Neroja néha a vadállat szenvedélyével, dühtől szikrázó szemekkel emelkedett fel, azt bihettük volna, hogy ez a kolossz most mindjárt össze fogja tiporni a lázongás kigyójának fejét, s mégis sejtettük, hogy ez a kolossz mindjárt nyomorult gyermekbábuvá fog összeroskadni. Ugy történt. Midőn Galbának császárta történt kikiáltását hozzák hírül neki, lángoló dühre fakad, de csakhamar az élvágy és gyávaság vissza foglalják kedélye fölötti uralmukat, s Nero így szól: „Ej, mulassunk, hisz Galba még messze van!“ A pulyaság a darab második felében mindinkább erőt vesz rajta, s valóban bámulunk kellett azon, hogy egy oly erőteljes, vért és páncél alá való testtel bíró férfi, mint Rossi, miként tudta a gyávaságot, az élethez való nyomoru ragaszkodást oly nagy szingazdagsággal festeni. A darab végén Nero megöli magát, de mennyi küzdelem után: Próbálgatja, vajjon az öngyilkosság fáj-e, s midőn a tör hegyét nyakához érintve, ugy tapasztalja, hogy igen, elveti magától a tört, s a fájdalmas műtetet a végső pillanatilag halogatja. Ez azonban elérkezik s Nero csaknem komikus készülődés után meggyilkolja magát. Rossinak még egy jelenetét kell magasztalólag fölemlítenünk. Ez a részegség jelenet.

Az ittas állapot minden fokozatát a mámortól egész a holt részegségig oly nagy hűséggel s realismussal alakította Rossi, hogy e nemben nem hisszük, miszerint művész jobbat produkálhatna. Átalában Rossi alakító képessége minden magasztalásra érdemes, s egy-egy gyakran igen kicsiny genre-képet oly művészetlen domborít ki, melynek néhezen akadna párja. Jelesen működtek közre az est sikeréhez Glerkka (Atte) és Kodermann (Menekrates) Az elsőnek jó fölfogása és erőteljes szenvedélye van; Kodermann pedig typusa lehetne az olasz pantalon stereotyp vég alakjának. — b.

Táviratok.

Bécs, február 17. A mai lapok szerint a város legújabb kölesönének aranyra szóló kötvényei oly élenk keresletnek örvendenek, hogy a nyilvános aláírás egészen mellőzik.

London, febr. 17. A tegnapi minisztertanács elhatározta, hogy az egész kabinet visszalép.

Athén, február 16. Zaimio az ellenzék jelöltje 87 szavazattal 71 ellen kamra-elnökké választatott.

Singapore, február 16. Az atsini zultán kilencz éves unokáscsebe trónörökössé választatott, s egy négytagu tanácsra bízott a régensség.

— Éjjel érkeztek. —

Bécs, február 17. Foregger és társai a birodalmi tanácsban a sajtótörvény módosítását indítványozták, különösen tekintettel az objektív eljárásra. — A kormánynak új telekkönyvek létesítéséről szóló javaslata egy kilencztagból álló bizottsághoz utasítottak. — Az adóreform javaslatok a 36 tagból álló külön bizottsághoz utasítottak, s a szu által megtámadott cseh-erdő egyes községeinek adandó kölesönről szóló a budget-bizottsághoz utasítottak.

Ryger és társai egy birodalmi jelzálogbank alapítására tesznek indítványt, mely a fekvő birtokra adna kölcsönt. — Sturm és társai a Kruman-Budweis-Iglau-Brünn-vasut vonalnak kiépítése iránt interpellálják a közlekedés ügyért. Az Oroszországgal kötött postaszerződés elfogadtatott. Jövő ülés pénteken.

Közgazdaság.

Budapest, február 17.

Az első magyar iparbank közgyűlése Kautz Gyula elnökle alatt megtartott. Az összes forgalom 21 mill. 336,380 f. +8 kr. volt; az osztalék a részvénytőke 10 percentje lesz. Ezer firtnál nagyobb összeg jötkönyve célokra adatott. Az elnök tapintatos beszédében kiemelte a bank szolid üzletét, s hogy jövőben is ez erkölcsi alapon maradjon.

Sporzon Pál ur a „Reform“-ban azt fejtegeti, hogy a magyar gazdasági tanintézetek azért nem érik el az óhajtott eredményt, mert nincs náluk biztos alapterv, nincs kellő rendszer, nincs szerves összhangzat, nincs czélország elhelyezés és elosztás a gazdasági tanintézeteknél; elégtelen a fölszerelés ugy anyagi, mint szellemi értelemben, hiányos a vezetés, hiányos a siker. Szomorú, ha ugy van.

A budapesti gabna és értéktözsderől február 17. Gabnában az árak gyenge forgalom mellett szilárdan tartották magukat. A tözsde általában nyugodt volt, a forgalom jobbára bankpapirokra szorított, melyek részben magasabb árfolyomokon keltek. Eladattak: vasuti kölesön 99,50 m. sorsjegyek 66, szállóvaltsági kötvények 71,75, m. hitel 144,50—145, osztrák hitel 241,60 és 342, anglo 28,50—30,80, munic. 28,50, franko 41,75 és 43,50, fölhitel. 55,25, takarékléshitel 59,75—66; orsz. közp. 73,50, Budapest fővárosi másodkibocsátása 162, Erzsébet gőzmalom 113—115 forintjával köttettek; egyéb értékekben kötés nem jött létre. Valuták lanyhák, 20 frankos arany 8,98, es. arany 5,30, tallér 1,68, ezüst 106¹/₂.

Kiadói üzenet.

Nságos Kelemen Sándor urnak Szerep. Nságod lapja egy ideig Pesten a nemzeti szállodába rendeltetett küldetni. Minthogy pedig az elutasásról nem lettünk értesítve, a lap mindig csak oda küldetett, a postán küldés beszűntetése mellett. A lapot már ismét megindítottuk Szerepre.

A „Középpárt“ kiadóhivatala.

Felölös szerkesztő: **Huszár Imre.**

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1874. február 17-én.

Gabona-árak.		Vámmászánkint		Részvények.		Adva		Tartva		Adva		Tartva		
Hang.	font	frt	font	frt	Adva	Tartva	Adva	Tartva	Adva	Tartva	Adva	Tartva		
Buza, bászai ó v. uj	83	7.60	7.75	315	Első magy ált. biztosító-társaság	930.	940.	500	Első magyar serfözde	415.	420.	Magy. vasuti köles (120 frt ez.)	99.	99.25
" " " "	85	7.85	7.95	200	Haza	357.	360.	200	Sertészhaló	180.	185.	Ang-osztr. bank befiz. (100 frt ez.)	155.75	156.25
tiszav.	83	7.75	7.85	300	Pannonia	64.	65.	500	Athenaeum	241.	242.	Osztr. földh. befiz. 80 frt ez.	242.25	242.75
" " " "	85	7.95	8.10	100	Pesti bizt.	85.	88.	200	Pesti könyvnyomda	670.	680.	Franco-osztr. bank befiz. 80 frt ez.	925.	935.
pestm.	87	7.65	7.75	200	Hunnia	346.	347.	200	Egyesült magyar gőzhajó-társ.	6.	6.25	Nemzeti bank	47.	47.50
" " " "	85	7.90	8.05	200	Unió	100.	102.	500	Ganz-féle vasöntöde	385.	370.	Dunagőzhajó-társ. 500 frt pp.	981.	983.
fehért.	83	7.85	7.95	200	Budai	28.	28.50	200	Börgyár	232.	235.	Erzsébet-pálya 200 frt p.	524.	526.
" " " "	85	8.05	8.15	80	Budai hegyipálya	50.	60.	200	Gyapjamosoda	85.	86.	Ferdinand esz. pálya 1000 frt pp.	211.50	212.50
bácskai	87	8.05	8.15	80	Municipális hitelintézet	30.50	31.	200	Schlick-féle vasöntöde	109.	110.	Ferenéz-József. 200 frt o. é. ez.	2042.	2045.
" " " "	85	8.05	8.15	100	Magyar általános hitelbank	145.25	145.50	200	Sósuti kőbánya	104.	105.	Allamvasút 200 frt pp. ezüst	161.50	162.
" " " "	87	8.05	8.15	200	Franco-magyar bank	43.50	44.	500	Első magyar szeszőmítő	116.	118.	Tiszamél. vasp. befiz. 100 frt pp.	290.	201.
" " " "	85	8.05	8.15	100	Magyar általános földhitel-társ.	55.75	56.	200	Alagut	165.	170.	Tramway befizetés 200 frt o. é.	169.	170.
Rozs 80 fnt után	Hang.	frt	frt	50	Takarék- és hitelegylet	59.75	60.			84.	85.	Osztrák-földhitelint. ezüst 5%	90.50	91.
Arpa, maláta. 72 " "	lanyha	---	---	50	Buda-ó-budai népbank	37.75	38.			86.	86.50	" 33 évben visszafizet. o. é.	84.40	84.70
Zab 60 " "	"	---	---	100	Iparbank	48.	50.			79.	79.50	Osztrák nemzeti bank 5% o. é.	91.	91.15
Tengeri, bászai, mérője	"	---	---	200	Budai kereskedelmi és iparbank	180.	185.			87.	88.	Alf.-tiumei vasp. 200 frt ez. 5%	84.	85.
másnemű " "	"	---	---	500	Pesti kereskedelmi bank	725.	730.			84.50	85.	Ferdinand északi vasut 5% pp.	91.	92.
Köles 83 " "	"	4.55	4.60	100	Budapesti kézművesbank	449.	445.			86.50	86.75	Pécs bari vasut 200 frt o. é.	85.	85.50
Repece, fekete 75 " "	"	4.45	4.55	70	Pesti egyetli bank	62.	64.			100	100	L. erdélyi pálya ezüstben 5%	82.50	82.75
bánáti 62 " "	"	---	---	50	Hivatalnok hitelegylet. I. em.	39.	40.			150	150	Allamvasut 500 frank . . .	140.	141.
				80	Kisbirtokos hitelintézet	42.	43.					" 1867 500 frank . . .	132.50	133.
				100	Országos közp. takarékp. 5%	73.50	73.75					Magyar keleti vasp. 600 frank	111.60	111.80
				1000	Pesti hazai	2575.	2660.						69.50	69.
				100	Budapesti fővárosi	180.	182.							
				100	Kőbányai takarékpénztár	54.	58.							
				100	Külvárosi takarékpénztár	45.	47.							
				40	Szentendrei takarékpénztár	42.	44.							
				500	Ujpesti takarékpénztár	40.	42.							
				500	Arpád malom	49.	51.							
				500	Blumfélé	37.	40.							
				500	Concordia	290.	295.							
				200	Erzsébet	113.	114.							
				160	Luiza	151.	152.							
				200	Molnárak és sütők	232.50	233.50							
				500	Hengermalom	795.	805.							
				300	Victoria	108.	110.							
				100	Első budapesti	632.	635.							
				100	Budai gyárudvar	19.	20.							
				1000	Pannonia	455.	460.							

H I R D E T É S.

Kilián Frigyes

m. k. egyetemi könyvtáros által Pesten, váczi-utza Drasche-féle házban megszerezhető:

HUGO VICTOR
legujabb regénye!

1793
vagy

a polgári háború.

Regény, írta HUGO VICTOR.
Ford. **Áldor I. és György A.**
Három kötet ára 5 frt.

Megrendeléseket **KILIÁN FRIGYES**
m. k. egyetemi könyvtáros Pesten, váczi-utza
Drasche-féle házban, elfogad. 3552

A díszes társalkodó,
vagyis
a világba termett ember.

Magában foglalja:

Az illem és udvariasság minden alkalmak- és viszonyokhoz mért szabályait, továbbá mindenféle társas-játékokat, meseterfogásokat, számfeladványokat, jóslatokat, élceket, énekeket, szavalmányokat, rejtett szokat, találós meséket, emlékevereket, alkalmi üdvözlőket, szerelmes leveleket, házassági ajánlatokat, felkösztöntőket, virágnyelvet, a színek jelentését stb.

Negyedik tetemesen bővített és javított kiadás. 438 lap.
Ára kötve 1 frt. 20 kr.

Legujabb magyar
levelező vagyis tanácsadó

a társadalmi és a közélet minden körülményeiben és a kereskedői viszonyokban szükséges, hasznos és nélkülözhetetlen segédkönyv.

A helyesírás levélírásnál, mindennemű iratok, okiratok, keresetek, szóval mindennemű peres és nem peres ügyekbeni eljárásnál.

Írta **Kassay Adolf.**
382 lap, ára 1 frt.

Legujabb és legteljesebb pesti
magyar és német házi titoknok
vagyis
LEVELEZŐKÖNYV.

Hiv tanácsadó minden rendű és rangúak számára, mindennemű, a közönséges életben előforduló levelek szerkesztésében.

Hetedik tetemesen bővített és javított kiadás. 332 lap.
Ára 1 frt.

NEVESSÜNK.
Eredeti adomák gyűjteménye a magyar életből.
Összegejté

VAS GEREBEN.
Második kiadás. 2 kötet, 638 lap. Ára 1 frt 50 kr.

CZIGÁNY-ADOMÁK.
Közli **VIG DEZSŐ.**
Második bővített kiadás, 110 lap. Ára 45 kr.